

VII PRILOZI

7.1 Iz programske knjižice: učesnici predstave

Кристоф Вилибалд Глук

Орфеј и Еуридика

Либрето: Ранијери де' Калцабији

Диригент: Диан Чобанов к. г / Зорица Митев Војновић

Редитељ: Александар Николић

Сценограф: Дуња Костић

Костимограф: Катарина Грчић Николић

Кореограф: Александар Илић

Лица:

ОРФЕЈ: Александра Ангелов, Јана Цветковић*, Љубица Вранеш

ЕУРИДИКА: Снежана Савичић Секулић, Невена Брицен, Исидора Стевановић*

АМОР: Софија Пижурца, Иванка Раковић Крстоношић, Милица Дамјанац*, Невена Ђоковић*

ДУШЕ У ЧИСТИЛИШТУ, ДУШЕ У ПАКЛУ, ДУШЕ У РАЈУ, СЛЕДБЕНИЦИ ОРФЕЈА: Хор Народног Позоришта

ПЕРСЕФОНА: Ива Игњатовић

МОРФЕЈ, ФУРИЈА: Драгана Недић

КЕРБЕРКЕ, ФУРИЈЕ: Сања Томић, Инес Ивковић, Јелена Момиров, Јелена Недић

КУПИДОНИ, ФУРИЈЕ: Ана Иванчевић, Љупка Стаменовски, Анастасија Сихова

МОЈРЕ: Нада Стаматовић, Жељко Гроздановић, Гордана Јеличић

ЕУРИДИКИНА ДУША: Милена Стајкић

*Полазник Оперског студија „Борислав Поповић“

УЧЕСТВУЈУ ХОР, ОРКЕСТАР И БАЛЕТ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ

Концертмајстор: Едит Македонска/Дина Бобић (заменик концертмајстора); Шеф хора: Ђорђе Станковић; Асистент диригента,

стручни сарадник: Предраг Госта; Извршни продуцент: Милорад Јовановић; Продуцент: Маша Милановић Минић;

Чембало: Предраг Госта, Невена Живковић, Нада Матијевић, Глеб Горбунов; Превод либрета за титлове: Маја Јанушић;

Корепетитори: Срђан Јараковић, Невена Живковић, Нада Матијевић, Глеб Горбунов; Инспицијент: Ана Милићевић/Дејан

Филиповић; Суфлер: Дијана Цветковић

Дизајн светла: Милан Коларевић | Мајстор маске: Марко Дукић | Мајстор позорнице: Невенко Радановић |

Мајстор тона: Тихомир Савић | Видео пројекција: Петар Антоновић | Статисти под вођством Зорана Трифуновића

КОСТИМ И ДЕКОР СУ ИЗРАЂЕНИ У РАДИОНИЦАМА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ

7.2. Plakat predstave

7.3. Vizuelne inspiracije: polazišna tačka za građenje mikrokosmosa predstave

1. Orfej na ulasku u Had

2. Orfej na obali Stiksa

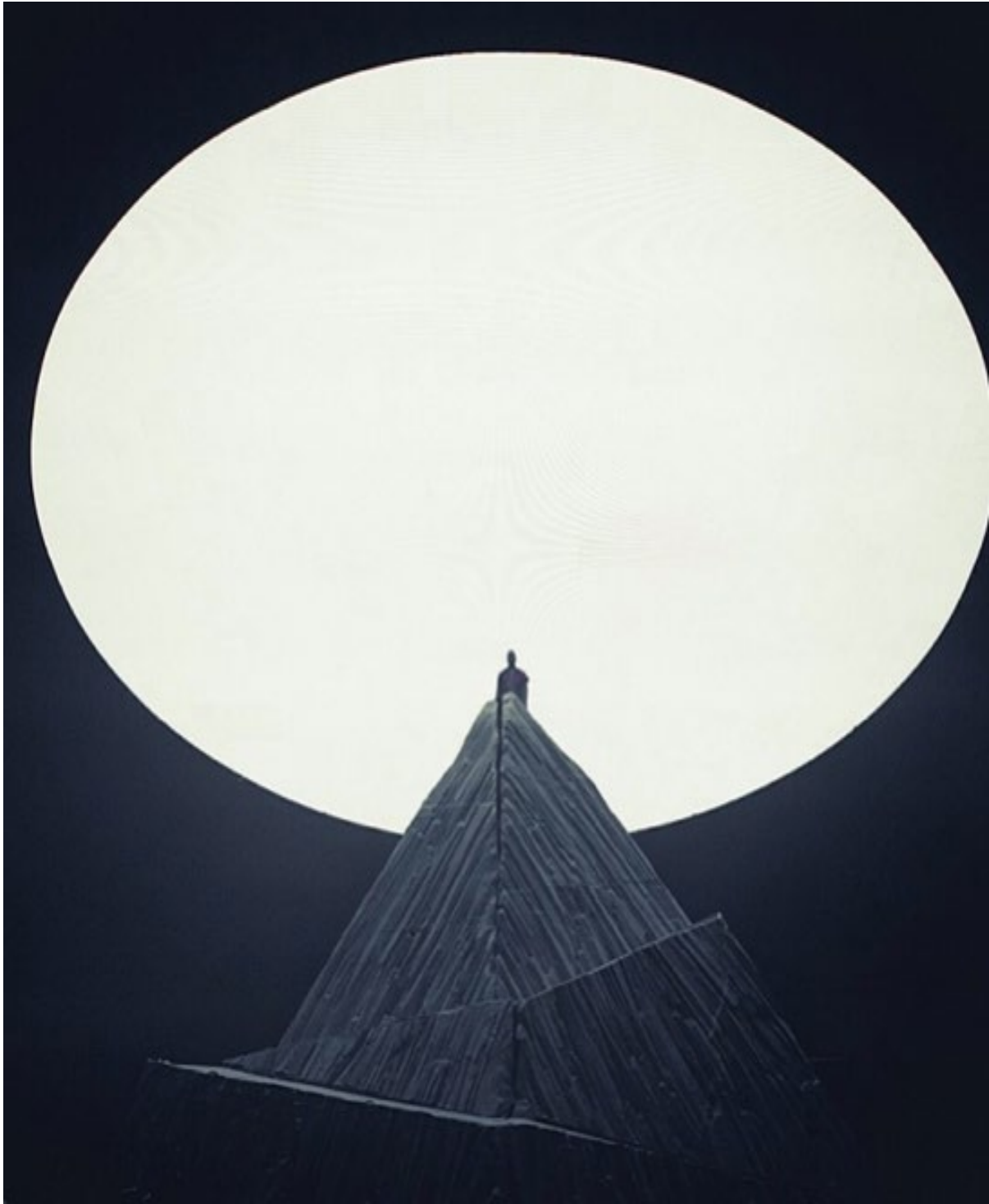
3. Gnevni demoni na vratima Hada

3.4,5. Blažene duše na Jelisejskim poljima dočekuju Euridiku

6, 7. Pustinja Orfejeve samoće

8. Orfej prkosi bogovima u potrazi za Euridikom

9,10,11,12. Orfejeve vizije Euridikine senke u Hadu

13. Reke Stiks i Aheron: kapije podzemlja, II čin

14. Orfejeva trka sa Tanatosom

15,16. Tanatos

17,18. Izgubljene duše na obalama Aherona i Stiksa

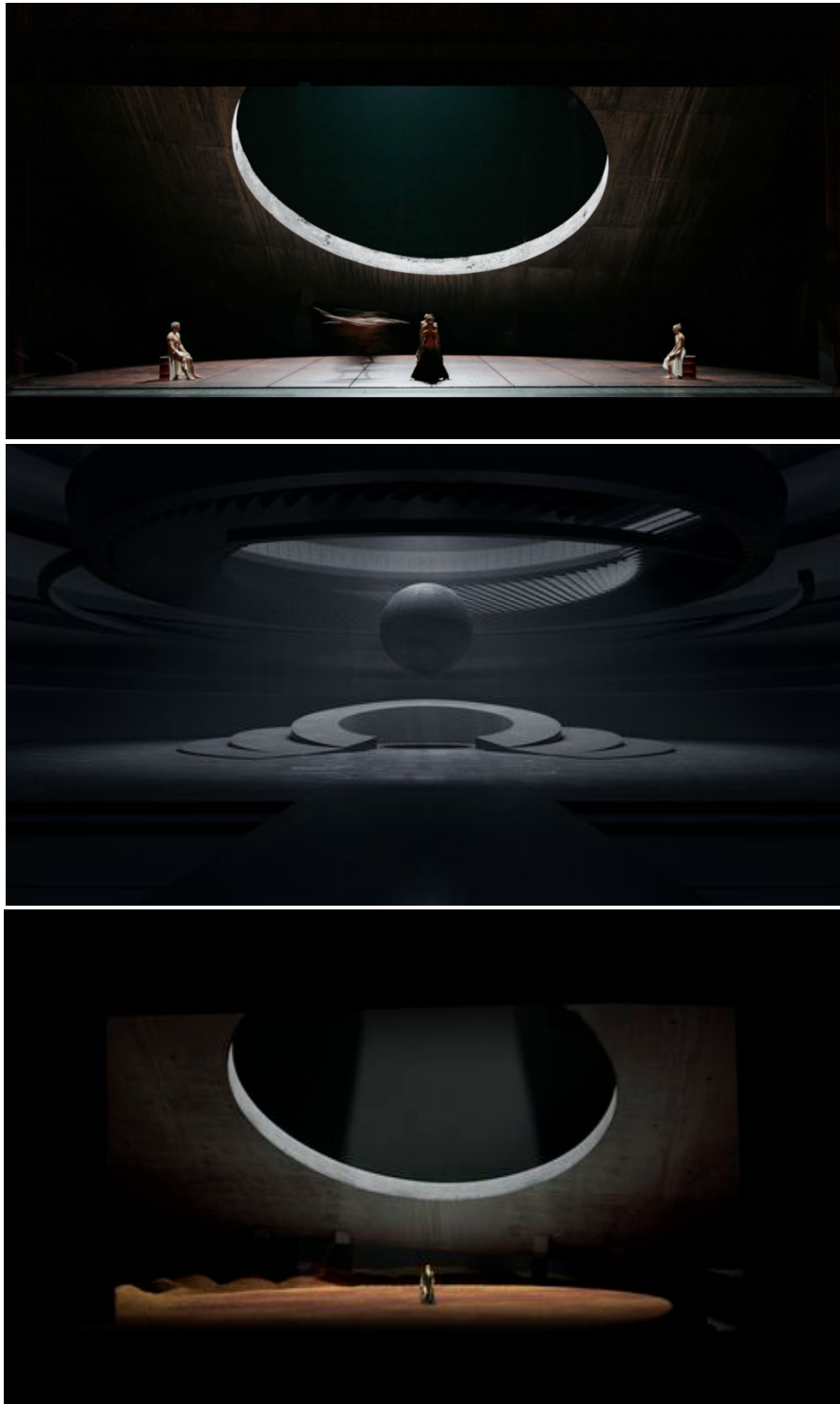
19. Stanovnici Hada: sećanje na svet živih kao kazna

20,21,22,23. Kerber, čuvar podzemlja

24,25,26,27,28,29. Tehnička rešenja Kerbera

30,31,32. Hadovo i Persefonino Carstvo senki

33. Euridika čezne za svetom živih

34, 35, 36, 37. Stanovnici Hadovog i Persefoninog Carstva senki

38,39,40. Senke u Hadu vezu beskrajnu tapiseriju mrtvih (“knjiga” mrtvih)

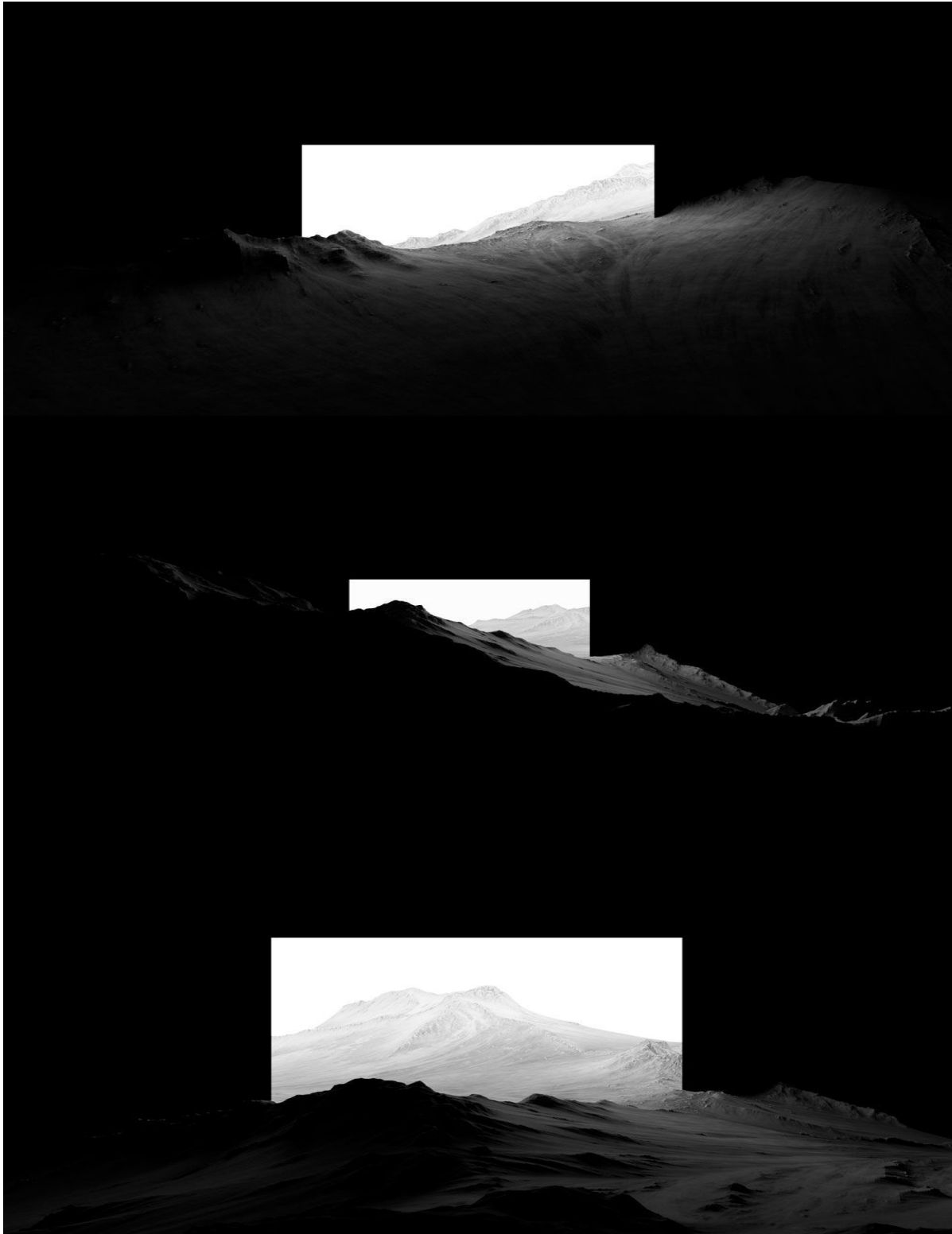
41. Persefonina kolekcija duša

42. Ženka leptira *Zerene Eurydice*
43. Persefonina melanholiija, zarobljena u večnosti

44, 45. Persefonina kolekcija mrtvih duša

46,47,48. Košmarni predeli Carstva senki i izlaz u svet živih

49. Demoni obeshrabrenja na vratima Hada

50. Persefona kao gospodarica sveta senki drži orfičku zlatnu zmiju

51,52. Euridikina čežnja za svetom živih

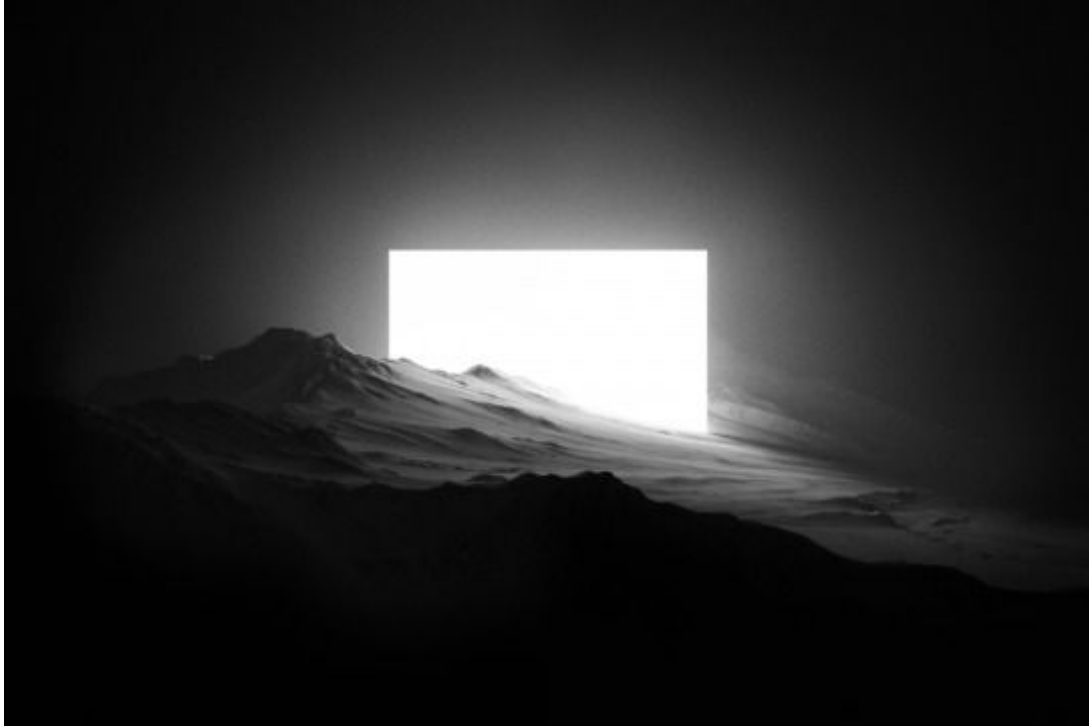
53. Neumoljive Furije

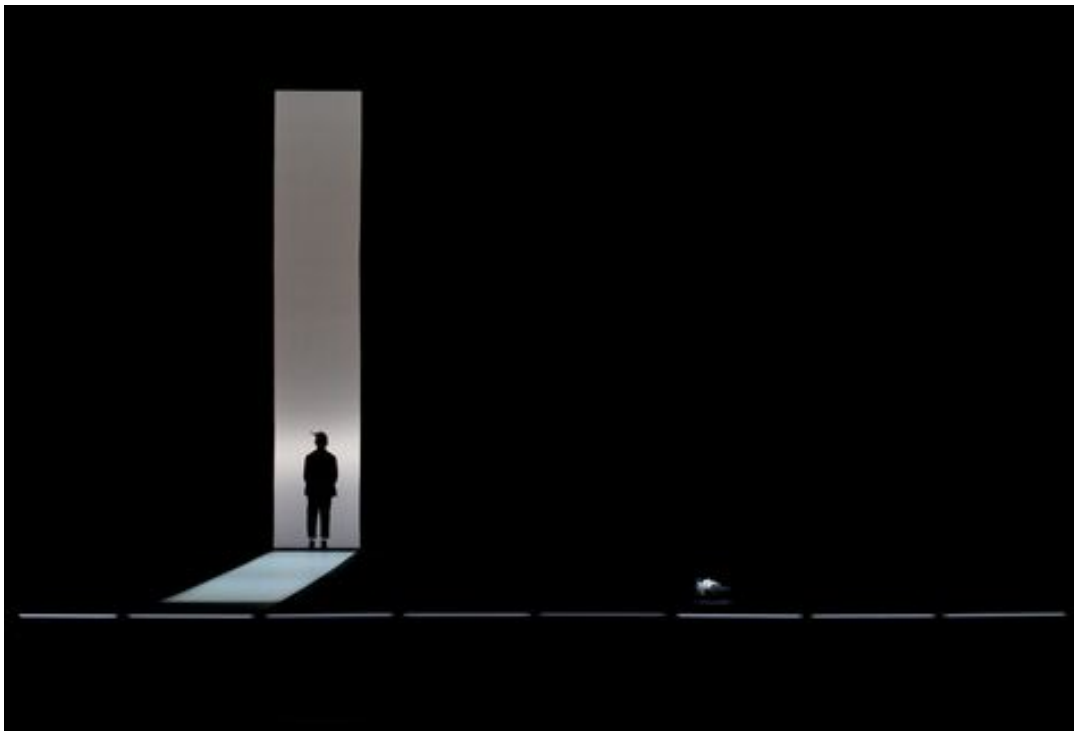
54,55. Orfejeva lutanja lavirintima Hada

56,57. Orfej gubi Euridiku po drugi put

58, 59. Predeli Hada

60. Finale i povratak harmonije,
Eros u vidu savršene zlatne sfere

7.4. Prilozi iz likovnih umetnosti

61. Votivna ploča iz Eleusine, prikaz Misterija, IV vek p.n.e.

62. Orfej, rimski mozaik

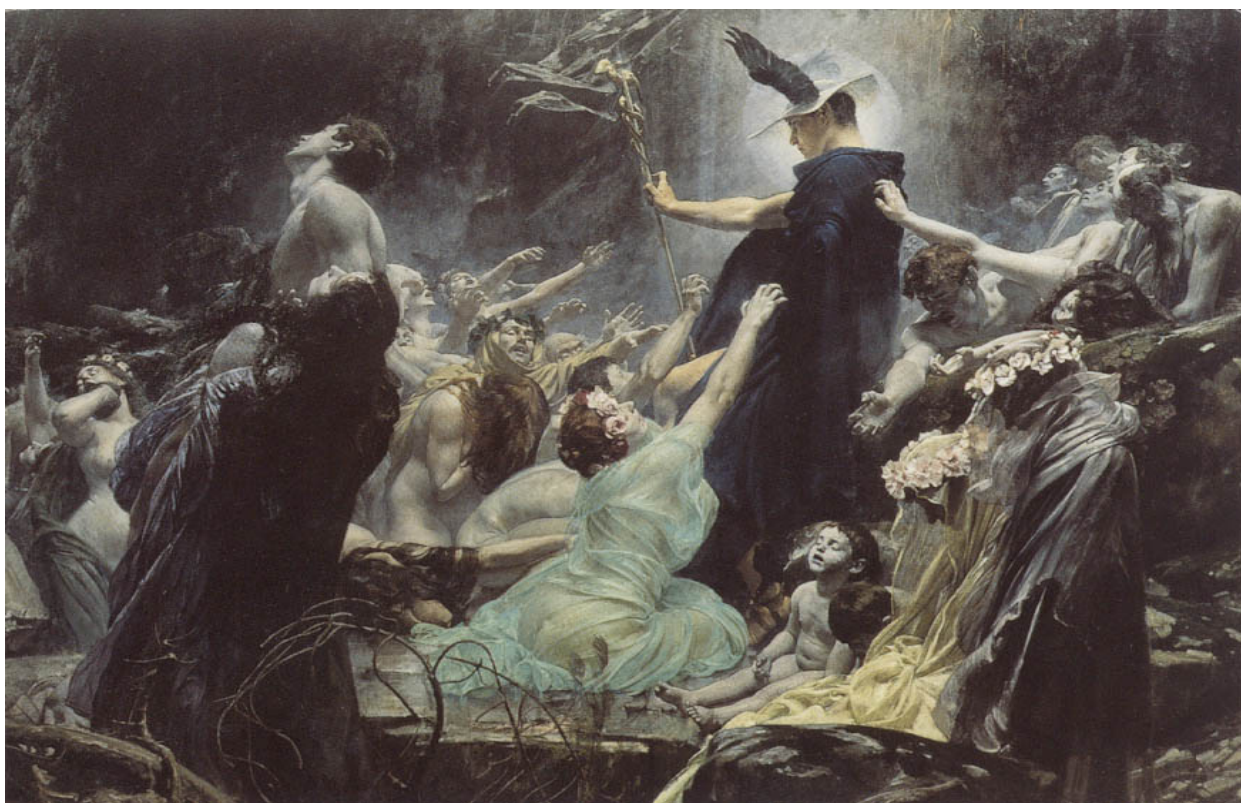

63. Direr, *Orfejeva smrt*, 1494. (po izgubljeni Mantenjinjini slici)

64. Franc fon Štuk, *Orfej*, 1891.

65. Valter Krejn; *Persefonin usud*, 1877.

66. Adolf Hiremi-Hiršl; *Duše na Aheronu*, 1898.

67. Frederik Leiton, *Orfeo ed Euridice*, 1864.

68. Žerar Fransoa Paskal Simon, *Kupidon i Psiha*, 1798.

69. Pol Dukela, *Orfej*, početak XIX veka

70. Džon Vilijam Voterhaus, *Nimfe pronalaze Orfejevu glavu*, 1900.

71. Kamij Koro, *Orfej izvodi Euridiku iz podzemlja*, 1864.

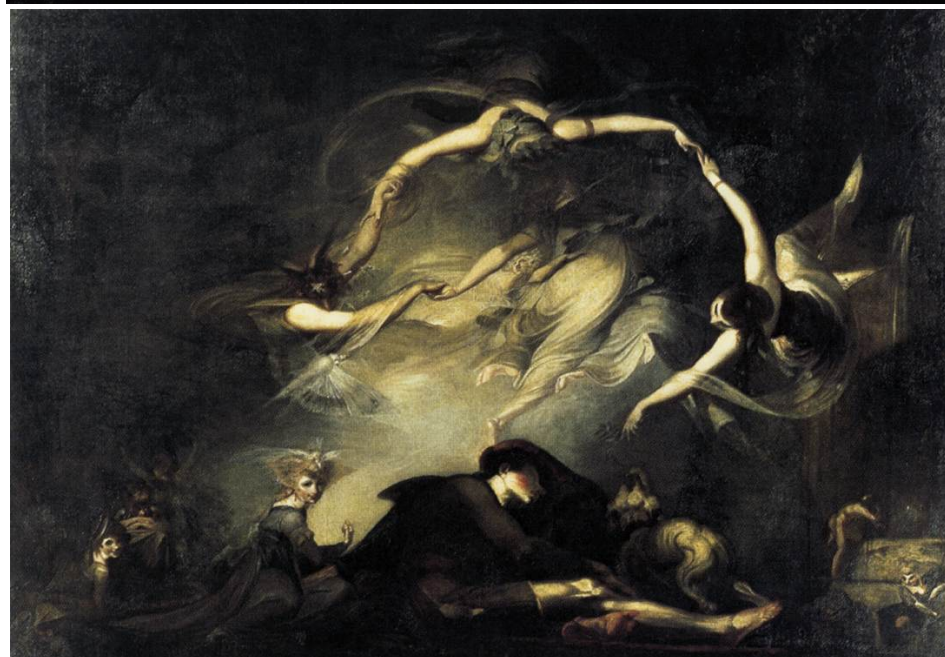
7.5. Teatarsko i misteriozno u slikarstvu Hajnriha Fislija (1741- 1825) kao inspiracija za postavku Glukove opere *Orfej i Euridika*

72. Hajnrih Fisli, *Orfej i Euridika*
1780-1785.

73. Hamlet i Ofelija
74. Krimhildino kajanje

75. Romeo probada Parisa na Juljinom grobu

76. Pastirov san

77. *Greh priskače u pomoć Satani i Smrti 1*
78. *Oberon prska Titanijine kapke sokom čarobnog cveta*
79. *Greh priskače u pomoć Satani i Smrti 2*
80. *Seladon i Amelija*

81. *Stvaranje Eve*

82. *Magbet traži proroštvo veštica*

83. *Satana započinje (borbu)*

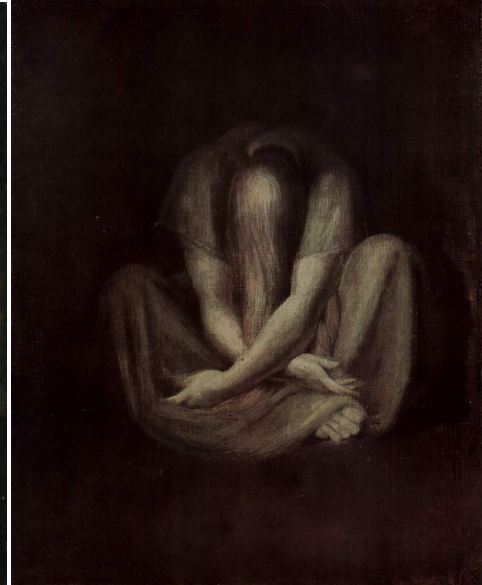
84. *Spasilac trijumfuje*

85. *Dame iz Hejstingsa*
86. *San kraljice Katarine (detalj)*
87. *Košmar napušta usnulu devojku*

88. *San kraljice Katarine* (detalj),
89,90. *Košmar 1 i 2*
91. *Inkubus*

92. Veštice prizivaju Moru

93. Tišina

94. Susret u pećinama Libana

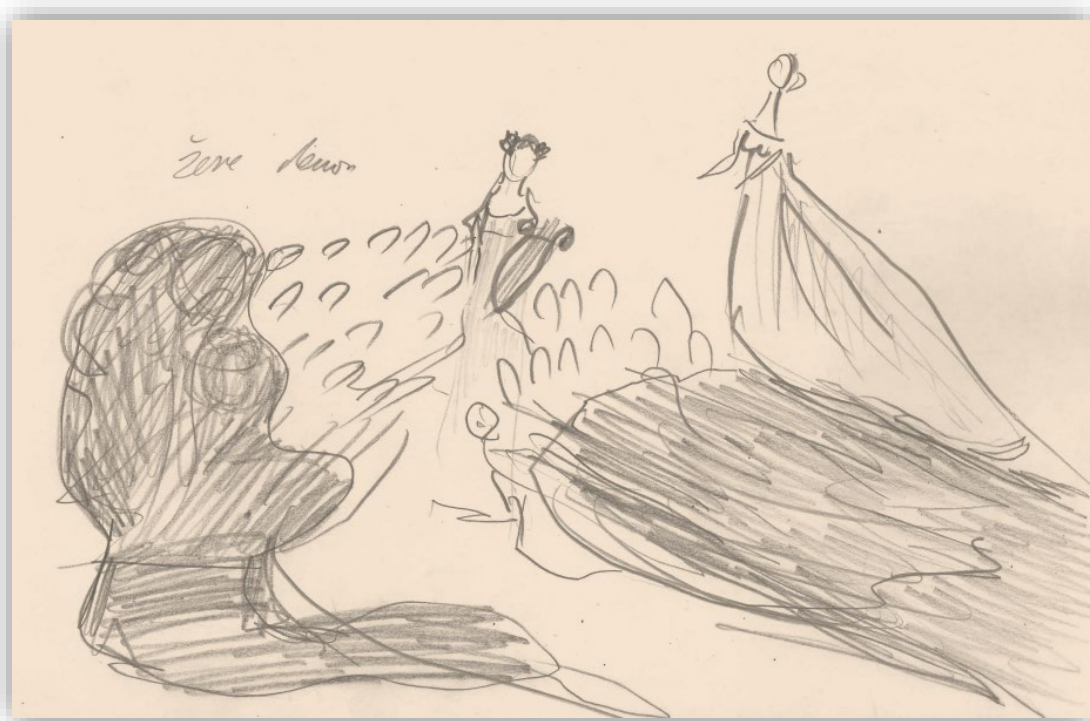
95. Britomarta oslobađa Amoretu od Buziranovih čini

7.6. Rediteljske skice: unutrašnji dijalog

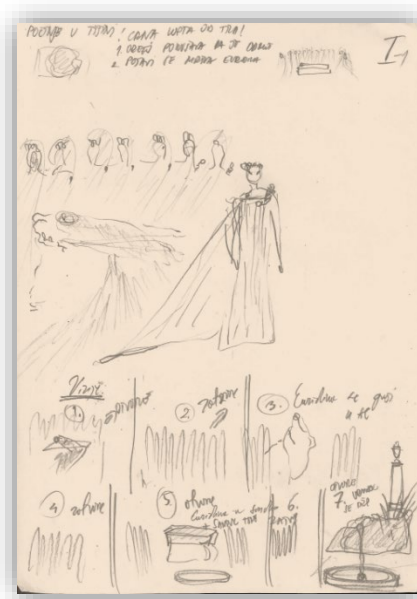
96. Rediteljska vizija prve slike I čina:

Orfejev lament: na vrhu grebena dva čempresa i Euridikina urna. Podnožje grebena okruženo horom i baletom koji žale Orfeja. U velikom mračnom prostoru fislijevski oštar zrak hladne svetlosti pada na Orfeja i urnu. Neonski odbljesci na čempresima, glavama i ramenima hora, ostatak scene u dubokoj tami.

97. II čin; Orfejeva i Euridikina iskušenja

Iz velikog crnog talasa Tanatosa (crno svileno platno), izranjaju seksualni demoni (horistkinje i balet) koje kao i mitološke Tračanke pokušavaju da rastrgnu Orfeja motivisane nekontrolisanom seksualnom željom i ljubomorom. Na grebenu, u beloj haljini, Euridika koja je nemoćna i bleđa pred neodoljivim sukubama. U sredini, Orfej steže liru u koncentraciji na svoj zavet koji kao mist ne sme da prekrši.

98, 99. Predlozi rešenja Furija sa golim dojckama iz kojih teče krvavo mleko, Persefona u podzemlju sa obrednom posudom na glavi u koju pada žito iz gornjeg sveta (žito koje su u prvom činu ritualno sipali za Euridikom u raku)

100. Eleusinska polja, mrtvi, hor i njihove duše (štapne lutke leptiri)

101. Euridika na Persefoninoj poljani, Persefona drži Euridikinu dušu pod staklenim zvonom. Gola scena-kutija, prostor Hada

102. Euridikin susret sa Kerberom (velika bunraku lutka koju animira sedam igrača)

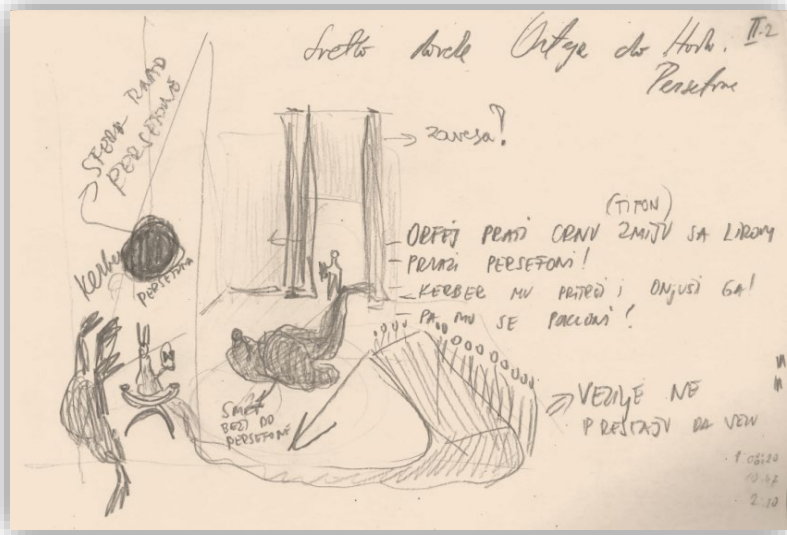

103. Vodopad Stiksa se razdvaja i propušta Orfeja u Carstvo mrtvih

104. Orfej kroti Kerbera i upoznaje Tanatosa

105. Euridikino pripitomljavanje Kerbera. Mrtvi u Hadu tuguju za svetom živih

106. Orfejev i Euridikin fatalni poljubic. Euridikina duša-leptir odleće u jato leptira

107. Stanovnici Hada – Persefonini “gosti”

108. Euridika pada mrtva u Orfejevo naručje. Persefona poklapa Euridikinu dušu pod stakleno zvono, Persefonina duša-leptir pribodena velikom pribadačom

109, 110. Ilustracije različitih mizanscena

7.7. Dijalog između reditelja i ansambla:

Režija Glukove opere *Orfej i Euridika* u svetlu Eleusinskih misterija

111, 112. Aleksandra Angelov kao Orfej, Snežana Savičić Sekulić kao Euridika
Scena Euridkinog pogreba, desno ideja rediteljskog rešenja scene tokom faze pripreme

113, 114. Scena Euridikinog pogreba, Orfej pokušava da probudi Euridiku.
Prvosveštenica prinosi žito koje će ritualno biti sipano u Euridikinu raku

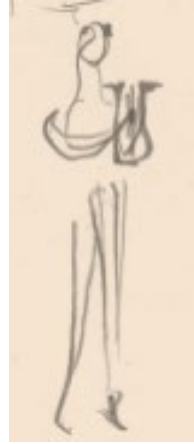

115. Hijerofant i dve prvosveštenice ritualno prosipaju žito za Euridikom u raku, Orfej odbija da učestvuje u obredu

116. 117. Mistična Eleusinska svetlost koja potvrđuje naklonost bogova ka prirodnom ciklusu života i smrti. Početak Orfejeve teodikeje

118, 119. Orfejeve košmarne vizije u kojima je Euridika živa zakopana i koje ga gone na aktivno preuzimanje inicijative umesto pasivnog žaljenja i prihvatanja stvarnosti.

120, 121, 122, 123. Orfej se zaklinje da ne priznaje Euridikin smrt i da će se u ime ljubavi usprotiviti svim silama kosmosa. Amor (Sofija Pižurica) je pronašao saveznika. Božanstvo se ukazuje Orfeju.

124, 125. Amor (Sofija Pižurica) i njegova pratnja Kupidona

126, 127. Persefona (Iva Ignjatović), Orfej (Jana Cvetković)
i gnevni demoni (hor Narodnog pozorišta u Beogradu)

128, 129. Orfejeve vizije Euridikinih paklenih muka

130. Orfej očarava Furije i demone svojom iskrenošću, hrabrošću i poetskim darom

131. Persefonina iskušenja, erotski demoni kao prepreka

132, 133. Orfejevi košmari, Euridika ga se ne seća, scena "Iskušenja Kirkinog ostrva"

134. Orfej odoleva "Kirkama"

135, 136. Demoni griže savesti

137, 138, 139. Euridika (Snežana Savičić Sekulić) stiže u Had, hor animira leptire - duše umrlih

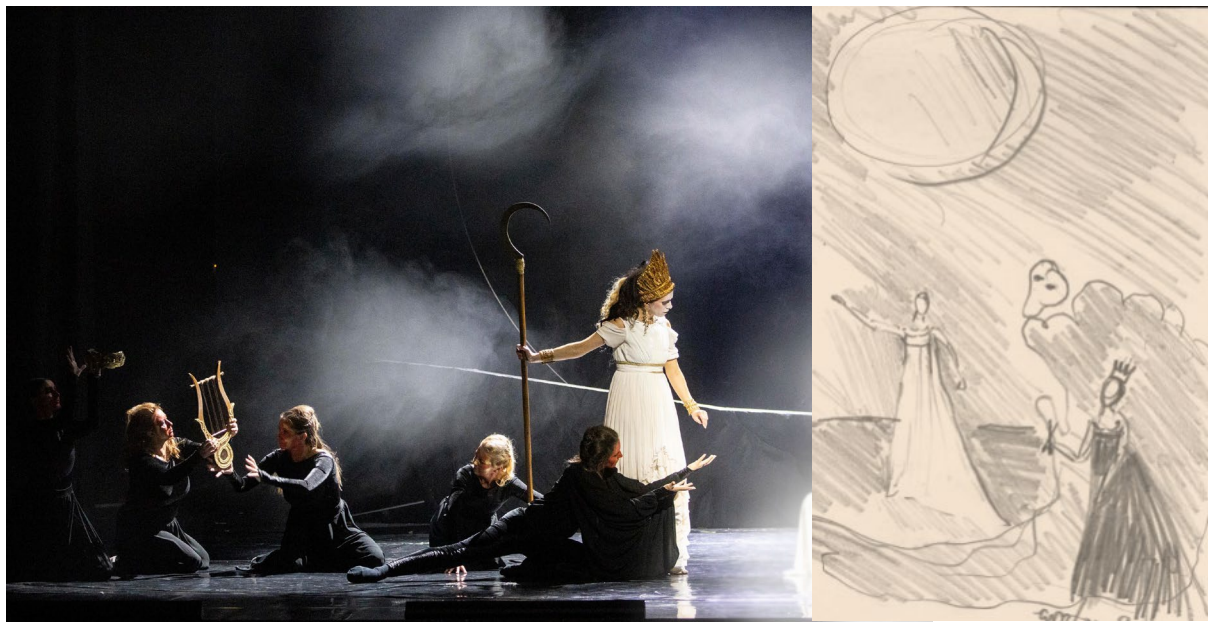
140, 141. Euridika se igra na Persefoninoj poljani sa dušama umrlih

142, 143. Euridika shvata da zauvek mora da se oprosti od Orfeja. U drugom planu Mojre.

144, 145. Euridika prepoznaje u prokljaloj žitu i detetu (Milena Stajkić) samu sebe, shvata da je smrću već započeo novi ciklus života.

146, 147. Mistična Eleusinska svetlost, Persefona odaje počast Orfeju, ali ga stavlja na poslednji test

148, 149, 150, 151. Poslednje Orfejevo iskušenje i Euridikina druga smrt.
U drugom planu Morfej između Amora i Persefone

152, 153. Pomirenje Ljubavi (Amora) i ciklusa života i smrti (Persefona)
Euridikino vaskrsenje. Trijumf ljubavi i ideje da je smrt nemoguća. Pobjeda života.

154. Početak predstave: *mrak i kaos* iz kojeg se rađaju sukobljena božanstva Amor i Persefona (osnovni princip postojanja),

155, 156. Kraj predstave: *svetlost i red* - pomirenje ljubavi i ciklusa života i smrti

IX BIOGRAFIJA AUTORA

Aleksandar Nikolić

Diplomirao je pozorišnu i radio režiju 2013. godine na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu u klasi profesoke Ivane Vujić. Upisao je doktorske umetničke studije na Fakulteru dramskih umetnosti 2013.godine (mentor Svetozar Rapajić, profesor emeritus). Studirao je istoriju umetnosti, kao i industrijski dizajn. Stručno se usavršavao u Italiji (Breša), Nemačkoj (Hanover) i Grčkoj (Solun) u oblasti opere.

Od 2019. je na funkciji VD direktora Malog pozorišta Duško Radović. Od 2016. godine je član, a od 2019. direktor umetničkog udruženja JeNeJaArt-a iz Beograda čija je delatnost razvoj i promocija operske umetnosti u Srbiji.

Od sezone 2009/10. angažovan je u Operi Narodnog pozorišta u Beogradu, a od sezone 2018. do danas kao reditelj u Operi Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu. U sezoni 2015/16. angažovan u *Royal Opera House Covent Garden* u Londonu kao *director on duty* na operi *Traviata*.

Aleksandar Nikolić je od 2015. do 2022.godine bio angažovan kao vanredni profesor na Institutu za umetničku igru u Beogradu (oblast Režija u opera i baletu). Od 2016. drži internacionalne master klasove u Izraelu, SAD-u i Srbiji namenjene operskim pevačima, dirigentima, operskim korepetitorima i pedagozima.

Dobitnik je priznanja u umetnosti- Žamboki fondacije i Grada Jerusalima *Za izvanredan doprinos kulturi grada Jerusalima* 2018. godine, zatim priznanja GIPAC fondacije iz Bostona za razvoj operske umetnosti i operske pedagogije, kao i Pohvale Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu za doprinos u razvoju operske umetnosti u sezoni 2019/20. Dobitnik je priznanja Narodnog pozorišta u Beogradu za režiju opere *Orfej i Euridika* 2021. kao i priznanja Zlatni Beočug 2022. za doprinos razvoju kulture grada Beograda.

Odabrani projekti:

Srpsko narodno pozorište u Novom Sadu: Aida (2021.), Faust (2018.), Rigoletto (2018.), Vladimir i Kosara (2022.)

Hrvatsko narodno kazalište Ivan pl. Zajc u Rijeci: Le convenienze ed inconvenienze teatrali/ Kazališni običaji i neuobičajenosti (2015.);

Narodno pozorište Sarajevo: Don Đovani (2016.), Viva la mamma (2017.), Telefon (2022.)

Narodno pozorište u Beogradu: Orfej i Euridika (2022.), Šekspir: Soneti (2014.); Melanholični snovi grofa Save Vladislavića (2015.), Služavka- gospodarica (2016.); Krunisanje Popeje (2018.)

Muzički centar Crne Gore, Podgorica: Tre sorelle (2022.)

Malo pozorište Duško Radović: Bajka o tihom pricu i tužnoj princezi (2022.)

Opera i teatar Madlenianum: Ljubav i moda (2017.), Grand hotel (2019.), Pjero Mesečar (2013.), Milutin Milanković (2013.),

IMVAJ fondacija i Israely Center of Exelence, Izrael: Viva la mamma (2017.), Pyramus and Thisbe (2016.)

Kulturni dom Velenje: Čarobni breg (2018.), Sablazan u dolini Svetog Florijana (2017.), Zvezdica zaspanka (2020.)

Kombank dvorana, Beograd: Don Đovani (2018.)

Centar Sava, Beograd: Karmina burana (2017.)

IMVAJ i Modell Hal Gerard Bachar, Jerusalim i Tel Aviv Museum of Art Hall: Slepí miš (2017.)

Plimpton Shattuck Black Box teatar: Don Đovani (2018.), Hagar & Išmael (2018.), Semi & Remi. (2018.)

Teatar Filodramtika, Rijeka: Studija o divljoj gusci- Mistertiozni stranac (2014.)

Studentski kulturni centar i Institut za umetničku igru, Beograd: Metamorfoze (2017.), Stradanje i ubistvo Žan Pol Mara kako ih prikazuje glumačka trupa ludnice u Šarantonu pod vođstvom markiza de Sada (2018.)

JeNeJArt Beograd: Sevljiski berberin (2017.)

Beogradska filharmonija, Kolarčeva zadužbina: Zamak Plavobradog (2018.)

Operski repertoar održavan i obnavljan u Narodnom pozorištu u Beogradu i Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu:

Kavalerija rustikana, Trubadur, Karmen, Bal pod maskama, Figarova ženidba, Lučija od Lamermura, Adriana Lekuvrer, Seviljski berberin, Don Paskvale, Norma, Otelo, Boemi, Travijata, Ljubavni napitak, Zaljubljen u tri narandže...

Izjava o autorstvu

Ime i prezime autora: Aleksandar Nikolić

Broj indeksa: 13/2013

Izjavljujem da je doktorski umetnički projekat pod naslovom :

Režija Glukove opere *Orfej i Euridika* u svetlu Eleusinskih misterija

- rezultat sopstvenog istraživačkog rada;
- da disertacija u celini ni u delovima nije bila predložena za sticanje druge diplome prema studijskim programima drugih visokoškolskih ustanova;
- da su rezultati konkretno navedeni i
- da nisam kršila autorska prava i koristila intelektualnu svojinu drugih lica.

U Beogradu, oktobar 2022.

Potpis autora

Izjava o istovetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog umetničkog projekta

Ime i prezime autora: Aleksandar Nikolić

Broj indeksa: 13/2013

Studijski program: Doktorske umetničke studije

Naslov doktorskog umetničkog projekta:

Režija Glukove opere *Orfej i Euridikau* svetlu Eleusinskih misterija

Mentor: Svetozar Rapajić, professor emeritus

Izjavljujem da je štampana verzija mog doktorskog rada istovetna elektronskoj verziji koju sam predala radi pohranjivanja u Digitalnom repozitorijumu Univerziteta u Beogradu.

Dozvoljavam da se objave moji lični podaci vezani za dobijanje akademskog zvanja **doktora umetnosti**, kao što su ime i prezime, godina i mesto rođenja i datum odbrane rada.

Ovi lični podaci mogu se objaviti na mrežnim stranicama digitalne biblioteke, u elektronskom katalogu i u publikacijama Univerziteta umetnosti u Beogradu.

U Beogradu, oktobar 2022.

Potpis autora

Izjava o korišćenju

Ovlašćujem Univerzitet umetnosti u Beogradu da u digitalni repozitorijum Univerziteta umetnosti unese
moj doktorski umetnički projekat pod nazivom:

Režija Glukove opere *Orfej i Euridika* u svetlu Eleusinskih misterija

koji je moje autorsko delo.

Doktorski umetnički projekat dao sam u elektronskom formatu za trajno deponovanje.

U Beogradu, oktobar 2022.

Potpis autora